8. Старостіна А.О. Маркетинг: теорія, світовий досвід, українська практика: підруч. К.: *Знання*, 2009. 1070 с.

9. Перерва П.Г. Управління інноваційною діяльністю підприємства // Маркетинг: підручник / За ред. О.А. Старостіної. К.: Знання, 2009. С. 461–518.

10. Kocziszky György, Pererva P.G., Szakaly D., Somosi Veres M. (2012) Technology transfer. Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI». 668 p.

11. Перерва П.Г. Управління маркетингом на машинобудівному підприємстві // Навч.посібник для інж.-техн.вузів. — Харків : «Основа», 1993. — 288 с.

12. Побережна Н.М., Перерва П.Г. Визначення ефективності використання виробничого потенціалу машинобудівного підприємства // *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2012. № 2. С. 191–198.

13. Перерва П.Г. Економіка та організація інноваційної діяльності : підруч. / за ред. П.Г. Перерви, С.А. Меховича, М.І. Погорєлова. Харків: НТУ «ХПІ», 2008. 1080 с.

Козиряцький А.П.
здобувач PhD,
ДННУ «Академія фінансового управління»

ІНТЕГРАЦІЯ ІНСТРУМЕНТІВ BIG DATA ТА МАШИННОГО НАВЧАННЯ В ОСВІТНІ ПРОГРАМИ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Стрімкий розвиток цифрової економіки та експоненціальне зростання обсягів даних (Big Data) вимагають від сучасних економістів володіння новими аналітичними інструментами. Традиційні методи економічного аналізу часто виявляються недостатніми для обробки та інтерпретації великих масивів даних. Впровадження інструментів машинного навчання (ML) дозволяє виявляти складні залежності, прогнозувати економічні показники та приймати обґрунтовані управлінські рішення. Водночас, існує потреба у модернізації освітніх програм, аби забезпечити студентів необхідними знаннями та навичками роботи з інструментарієм Big Data й технологіями машинного навчання в контексті економічних досліджень і практики.

Метою даного дослідження є аналіз можливостей і перспектив інтеграції інструментів Big Data та ML в освітні програми економічних спеціальностей з метою підвищення якості підготовки фахівців, здатних ефективно працювати в умовах цифрової економіки. Досягнення мети передбачає вирішення таких завдань:

- виявлення ключових компетенцій, якими повинні володіти сучасні економісти в контексті використання Big Data та ML;
- аналіз існуючих освітніх програм та визначення можливостей їх адаптації для інтеграції інструментів Big Data та ML;
- розробка рекомендацій щодо впровадження інноваційних методів навчання, що базуються на використанні реальних даних та сучасних технологій;
- оцінка потенційного впливу інтеграції Big Data та ML на якість підготовки випускників економічних спеціальностей.

Для досягнення поставленої мети буде використано комплекс методів дослідження, зокрема:

- аналіз та синтез наукових джерел і нормативних документів, що регулюють освітній процес у закладах вищої освіти;
- порівняльний аналіз програм провідних університетів світу з метою виявлення найкращих практик інтеграції Big Data та машинного навчання в економічну освіту;
- аналіз навчальних планів та програм економічних спеціальностей;
- порівняльний аналіз міжнародних практик впровадження Big Data та ML в економічну освіту;
- методи системного підходу для розробки комплексної моделі впровадження нових дисциплін і практичних кейсів у навчальні програми.

Дослідження дозволило визначити ключові компетенції, якими повинен володіти сучасний економіст в умовах цифрової економіки. Серед них особливе значення мають знання основ статистики, володіння мовами програмування, такими, як Python та R, розуміння методів машинного навчання, вміння працювати з базами даних, навички візуалізації даних та усвідомлення етичних аспектів використання великих даних. Аналіз існуючих навчальних програм економічних спеціальностей виявив недостатню кількість дисциплін, які б повноцінно охоплювали тематику Big Data та машинного навчання. У зв'язку з цим було запропоновано низку рекомендацій щодо інтеграції цих інструментів у навчальний процес. Зокрема, пропонується введення нових навчальних дисциплін, активне використання практичних кейсів, що базуються на реальних даних, застосування хмарних платформ для обробки великих обсягів інформації, а також залучення до викладання практикуючих фахівців з Data Science та Big Data. Основи Data Science для бізнесу детально описані в роботі Provost & Fawcett[1]. Вплив Big Data на різні сфери життя, включаючи бізнес та освіту, досліджується в праці Mayer-Schönberger & Cukier[2]. Звіти ОЕСР[3], надають аналіз потреб ринку праці в цифровій економіці, що підтверджує необхідність розвитку відповідних компетенцій у випускників економічних спеціальностей. Для оцінки потенційного впливу інтеграції Big Data та ML на якість підготовки випускників було розроблено спеціальну модель. Ця модель враховує такі фактори, як рівень засвоєння студентами необхідних компетенцій, показники працевлаштування випускників після закінчення навчання та рівень їхньої задоволеності отриманою освітою. Результати дослідження підкреслюють необхідність оновлення навчальних планів та програм з метою включення до них дисциплін з Big Data та ML, забезпечення належної матеріально-технічної бази для практичних занять, підвищення кваліфікації викладацького складу у цій сфері та налагодження тісної співпраці з бізнес-середовищем для забезпечення практичної спрямованості навчального процесу.

Інтеграція інструментів Big Data та машинного навчання в освітні програми економічних спеціальностей є необхідним кроком для формування сучасного фахівця, здатного ефективно працювати з великими обсягами даних і робити обґрунтовані прогнози на основі аналітики. Застосування розроблених методологічних підходів і запропонованих рекомендацій у навчальний процес підвищить якість економічної освіти, сприятиме адаптації студентів до вимог сучасного ринку праці та стимулюватиме інноваційний розвиток як університетів, так і суспільства в цілому.

Література

1. Provost, F., & Fawcett, T. (2013). Data science for business: What you need to know about data mining and data-analytic thinking. « O'Reilly Media, Inc.».
2. Mayer-Schönberger, V., & Cukier, K. (2013). Big data: A revolution that will transform how we live, work, and think. Houghton Mifflin Harcourt.
3. OECD. (2019). OECD Skills Outlook 2019: Thriving in a Digital World. OECD Publishing.

Козловська Л.С.
кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри бізнес-лінгвістики
Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана

КОМУНІКАТИВНА КУЛЬТУРА ЯК СКЛАДНИК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ЕКОНОМІСТА

Особистісно орієнтований напрямок сучасної мовної освіти уможливлює на основі зміни традиційних методичних пріоритетів виховання вправного мовця, такого, що вільно володіє різностильовими мовними засобами і в ситуаціях різноформатного спілкування доречно використовує ці засоби. Сучасний студент є учасником освітньо-наукового, а згодом —